

előtti strófában azután kilép a hangsúlyozott egyes szám első személyből, „önmegszólító» verssé transzponálva a szerep- vagy helyzetdalt”. Az Idő kitelt, a mesének vége, „nem kisebb személyiség kerekíti egészé a történetet, mint a személyes halál (amely akként prüszsent, mint a kételkedő diák Garay epikus poémájában)”. Azt nem tudom, hogy Baka István csakugyan eltávolít-e a mesétől „azáltal, hogy metaforákat, meg-személyesítéseket láttat ott, ahol az obsitos képzelete legföljebb – fantasztikumot” (hisz végtére a metafora is fantasztikum, és a fantasztikum gyakran metafora); a lényeg azonban úgyis az, hogy „a Hány-história elemei (ön)életrajként szerveződnek új egy-ségbe; a külső, a környezeti »realitást« – az én hányattatásainak szövegévé változtatja a szerző”. Két „létfelfogás” találkozik tehát, „akképpen azonban, hogy a Garay-epika Baka-lírává sűrűsödik, míg a Baka-líra a Garay-epikára vet több fényt”. Valahogy akképpen, ahogyan a Fried-esszé világítja meg – sejtelmesen bár, de makulátlan ízléssel – ezt a sűrűsödést-fényvetést.

Úgy látszik, Ilia tanár úr tanítása fordítva is érvényes: ahogy „magyarnak lenni ízlés kérdése is”, úgy az ízlés a magyarnak (románnak, szlováknak, csehnek, szerbnek, horvátnak, bosnyáknak, szlovénnek, lengyelnek, cigánynak, osztráknak, franciának, olasznak és így tovább) lenni (vagy nem lenni) kérdése is. Az irodalom(tudomány)ban például legalább egy teljes világtörédknyi mese és néhány akkurátus közbeprüszsentés erejéig.

PATAKI FERENC: TITKOS ÖSVÉNY (A Beavatások címlapja, 1990)